

ПРОФЕСІЙНА
НА РОБОЧИЙ СТИЛ

Все
Про

БУХГАЛТЕРСЬКА
ГАЗЕТА

КОМПАНІЯ
РОКУ
2019

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

№ 55

З нами Бог

Нагороджена Почесною грамотою і пам'ятним знаком Кабінету Міністрів України за значний внесок у розвиток економічної та правової освіти громадян України

(3586)

8 липня 2026

ISSN 1682-508X

БУХОБЛІК

Правові аспекти та бухоблік передачі комунального майна співвласникам багатоквартирних будинків (Д. Волошина).
Стор. 3

ОРЕНДА

Бухоблік попередньої сплати оренди за землю, отриману через аукціон (А. Чоботар-Євтеєва). Стор. 6

КАДРОВИКАМ!

Норматив працевлаштування осіб з інвалідністю: базові правила (Н. Киріченко).
Стор. 8

ЛІКАРНЯНИ, ВІДПУСКНІ

Вплив неоплаченого листка тимчасової непрацездатності на майбутні лікарняні та відпускні (Т. Вакуленко).
Стор. 14

РОБОТОДАВЦЯМ!

Відрядження працівника за кошти гранту: чи можна виплатити добові в більшому розмірі? (В. Ява). Стор. 18

ВОЄННИЙ СТАН

Списання ОЗ, які не придатні до експлуатації внаслідок атаки РФ (Н. Красовська). Стор. 21

ЗМІНИ ЗАКОНОДАВСТВА

Нові форми єдиної звітності: аналіз регуляторних колізій наказів Мінфіну № 243 та № 284 (Л. Герасименко). Стор. 22

ПОДАТКИ

Glovo, агентська винагорода та ЄП: де проходить межа між допустимим утриманням комісії й забороненим взаємозаліком? (Ю. Коваленко). Стор. 25

ПЛАТНИКАМ ПНП!

Закриваємо I півріччя 2026 р. та готуємося до складання Декларації з податку на прибуток правильно (Л. Польська-Шумейко). Стор. 27

55

Передплата на газету: peredplata.vobu.ua або subscribe.vobu.ua

Передплатний індекс газети "Все про бухгалтерський облік" — 33594.

Нові форми єдиної звітності: аналіз регуляторних колізій наказів Мінфіну № 243 та № 284

Фахівці Генеральної дирекції ВГО АППУ проаналізували накази Мінфіну № 243 і № 284, котрі суттєво змінюють правила звітування для бізнесу з III кварталу. Для зручності платників податків підготовлено добірку актуальних запитань та відповідей щодо практичного застосування нових форм.

● **ЗАПИТАННЯ 1:** коли офіційно опубліковано наказ Мінфіну № 243, яким запроваджено нові форми єдиної звітності, та коли він набирає чинності?

ВІДПОВІДЬ: дата публікації: наказу Мінфіну № 243 було офіційно опубліковано 17 червня 2026 року. Дата набрання чинності: документ набирає чинності рівно через місяць після оприлюднення — 17 липня 2026 року.

Цим нормативно-правовим актом затверджено абсолютно нові форми Розрахунку та оновлено в повній редакції Порядок їх заповнення. Звертаємо вашу увагу, що звітування суттєво розділено за періодичністю: для юридичних осіб запроваджено місячну звітність, для ФОПів — квартальну.

● **ЗАПИТАННЯ 2:** у чому унікальність наказу Мінфіну № 284 і які головні юридичні нюанси пов'язані з його ухваленням?

ВІДПОВІДЬ: головна складність та юридична унікальність цієї ситуації полягає в тому, що до офіційного опублікування базового наказу № 243 до нього вже було внесено перші зміни іншим наказом — № 284. Мінфін вимушено відкоригував свій же базовий документ "на льоту" (до моменту його виходу в друк), щоб виправити технічні неузгодженості в бланках та доповнити порядки взаємодії з реєстрами ДПС України.

Унаслідок цього обидва накази були опубліковані в один день і набирають чинності синхронно — 17 липня 2026 року. Це означає, що з цієї дати платникам податків потрібно застосовувати форми наказу № 243 уже з обов'язковим урахуванням правок, внесених наказом № 284.

● **ЗАПИТАННЯ 3:** якщо для юридичних осіб усе зрозуміло (вони звітують за липень за новою місячною формою), то як бути ФОПам та самозайнятим особам, які провадять незалежну професійну діяльність? З якого періоду їм застосовувати нові бланки?

ВІДПОВІДЬ: згідно з нормами ПКУ (п. 46.6 ПКУ) нові форми мали б застосовуватися лише

з кінця року. Проте Мінфін безпосередньо в тексті наказу № 243 прописав окремі особливі терміни, через що виникла юридична та практична колізія.

Що написано в наказі № 243? Документ визначає, що ФОПи та самозайняті особи мають уперше подати нову квартальну форму звітності за I квартал 2025 року.

У чому колізія? Це очевидна технічна помилка (друкарська помилка) законотворців, адже граничні строки за 2025 рік давно минули. ФОПи успішно відзвітували за попередні періоди за старими правилами, а ДПС України прийняла ці звіти. Повторно чи ретроспективно переподавати звітність за минулі роки немає жодних законних підстав.

Що написано в наказі № 284? Документ визначає, що ФОПи та самозайняті особи мають уперше подати нову квартальну форму... за I квартал 2025 року.

Як діяти на практиці? Оскільки наказ набирає чинності з 17 липня 2026 року, першим звітним періодом, за який потрібно подавати об'єднану звітність за новими квартальними бланками, є **III квартал 2026 року** (граничний строк подання — **10 листопада 2026 року**).

Звітність за II квартал 2026 року (граничний строк — 10 серпня 2026 року) подається ще **за старими формами**.

Наразі ВГО АППУ очікує від ДПС та Мінфіну офіційних роз'яснень, котрі усунуть це технічне розходження у тексті наказу та офіційно підтвердять цей єдиноможливий алгоритм звітування для підприємців.

● **ЗАПИТАННЯ 4:** які ключові зміни відбулися у структурі додатків до Податкового розрахунку та чим відрізняються пакети документів для юридичних осіб і ФОПів?

ВІДПОВІДЬ: замість одного універсального пакета додатків, який раніше використовували всі платники, тепер затверджено дві нові форми, що повністю різняться за кодуванням та періодичністю заповнення.

1) Пакет додатків для юридичних осіб (роботодавців):

Зберігається звична структура додатків у складі квартального звіту, але їхні форми й алгоритми суттєво оновлено:

— Додаток Д1: змінено логіку відображення нарахування ЄСВ, запроваджено нові ознаки для коригувань;

— Додаток 4ДФ: оновлено формат відображення нарахованих доходів, утриманого ПДФО та військового збору;

— Додаток Д5: оптимізовано для детальнішого відображення кадрових рухів (прийняття, звільнення, переведення, декретні відпустки).

2) Новий квартальний пакет додатків для ФОП та самозайнятих осіб: підприємці тепер подають специфічні додатки, які мають префікс "ФІЗ": ФІЗ-Д1, ФІЗ-4ДФ, ФІЗ-Д5, ФІЗ-Д6.

Головна бухгалтерська особливість: оскільки сам звіт є квартальним, ці додатки мають формуватися **окремо за кожен місяць звітного кварталу**. Тобто один підсумковий Податковий розрахунок ФОПа міститиме три бланки кожного обов'язкового додатка (за перший, другий та третій місяць кварталу, відповідно).

● **ЗАПИТАННЯ 5:** чи правда, що нові форми Об'єднаної звітності більше не мають типу "Довідковий"? Як тепер подавати дані для призначення пенсій або виплати лікарняних?

ВІДПОВІДЬ: так, це правда. У нових бланках Податкового розрахунку, затверджених наказом № 243, тип розрахунку "Довідковий" повністю скасовано.

Раніше цей тип звіту подавався роботодавцями посеред кварталу, щоб оперативно передати до ПФУ дані про застраховану особу. Це було необхідно для:

- призначення пенсій працівникам;
- оформлення та виплати допомоги по тимчасовій непрацездатності (лікарняних або декретних).

Як діяти після нововведень? Скасування "Довідкового" типу звіту створює серйозний кадровий та соціальний вакуум у міжзвітний період — зокрема для ФОПів та самозайнятих осіб, для яких звітний період залишається квартальним. Раніше дані для лікарняних та пенсій передавалися до Пенсійного фонду всередині кварталу, а тепер такі роботодавці обмежені фіксованими квартальними дедлайнами.

Наразі технічний механізм оперативної передачі таких даних до Пенсійного фонду України остаточно не врегульовано. ВГО АППУ тримає це питання на контролі та очікує на офіційне спільне роз'яснення від ДПС і ПФУ.

● **ЗАПИТАННЯ 6:** у яких саме рядках і додатках нової форми зазначатиметься кількість працівників та які нові правила підрахунку запроваджено?

ВІДПОВІДЬ: порядок заповнення кількісних показників зазнав кардинальних змін. Із форми повністю вилучено застарілі та зайві параметри (наприклад, окремий облік кількості чоловіків і жінок), натомість посилено автоматичний контроль за трудовими лімітами.

У нових бланках дані про чисельність персоналу розподілені наступним чином:

1. Заголовна частина Податкового розрахунку. У заголовній частині самого Розрахунку для відображення кількості працівників передбачено рядок 09 (та його підрядки), де зазначаються усереднені показники за кожен місяць звітного кварталу окремо:

— **рядок 091** — Середньооблікова кількість штатних працівників за звітний місяць (розраховується за класичною статистичною інструкцією);

— **рядок 091.1** — Кількість працівників з інвалідністю, яким установлено пільги (як складова частина рядка 091).

2. Додаток 4ДФ (Рядок 04). Навпроти напису "Працювало за трудовими договорами" у **рядку 04 додатка 4ДФ** зазначається фактична кількість осіб, які працювали у звітному періоді за контрактами чи договорами та отримували дохід.

Головне нововведення ДПС для ФОПів 2 групи (контроль ліміту в 10 осіб): Податкова служба тепер аналізуватиме не загальний середній показник, а **максимальну кількість працівників, які працювали у роботодавця ОДНОЧАСНО протягом звітного періоду.**

Ці відомості інспектори вираховуватимуть автоматично на підставі поіменних даних із персоніфікованих додатків **ФІЗ-Д1** та **ФІЗ-Д5**. Якщо через кадровий рух (прийняття нових та звільнення старих співробітників) у будь-який конкретний проміжок часу в середині місяця кількість чинних договорів перевищить встановлений законом ліміт (що актуально, зокрема, для платників єдиного податку II групи),

система зафіксує порушення умов спрощеної системи, що загрожує втратою статусу платника єдиного податку.

● **ЗАПИТАННЯ 7:** як саме розраховується середньооблікова кількість штатних працівників "за класичною статистичною інструкцією" для заповнення рядка 091 нової форми?

ВІДПОВІДЬ: для заповнення рядка 091 Податкового розрахунку роботодавці мають керуватися лише вимогами Інструкції зі статистики кількості працівників, затвердженої наказом Держкомстату України № 286. Розрахунок базується на обліку щоденного-спіскового складу працівників та виконується за таким алгоритмом:

1. Щоденний облік: визначається кількість штатних працівників на кожен календарний день місяця (з 1 до 30 або 31 число), включно з вихідними, святковими та неробочими днями.

2. Вихідні дні: кількість штатних працівників за вихідний або святковий день прирівнюється до показника попереднього робочого дня.

3. Формула за місяць: підсумовується кількість працівників за кожен день місяця, і отримана сума ділиться на повну кількість календарних днів у цьому місяці (наприклад, на 30 або 31). Отриманий результат округлюється до цілого числа за загальними правилами арифметики (якщо перша цифра після коми 5 і більше — округлюємо до найближчого більшого цілого числа).

Кого не включають до розрахунку (найпоширеніші помилки бухгалтерів)? Навіть якщо особи перебувають у трудових відносинах, до середньооблікової кількості (рядок 091) категорично не включаються:

— працівниці, котрі перебувають у відпустках у зв'язку з вагітністю та пологами;

— працівники, які перебувають у відпустках для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного (шестирічного) віку;

— зовнішні сумісники (вони враховуються окремо);

— особи, які виконують роботи за цивільно-правовими договорами.

● **ЗАПИТАННЯ 8:** чи правда, що у рядку 092 відобразатиметься кількість працівників, яким у звітному періоді було фактично нараховано заробітну плату?

ВІДПОВІДЬ: ні, це не зовсім так. Відповідно до оновленого Порядку заповнення форми

у рядку 092 зазначається кількість застрахованих осіб у звітному періоді, яким нараховано виплати, але цей показник є значно ширшим, ніж просто працівники із заробітною платою.

У рядку 092 відображається загальна кількість осіб, на доходи яких у звітному місяці (або місяцях кварталу для ФОПів) нараховувався ЄСВ.

До його складу включаються:

— усі штатні працівники та сумісники, котрі отримали заробітну плату;

— особи, яким були нараховані лікарняні (допомога по тимчасовій непрацездатності) або декретні (допомога у зв'язку з вагітністю та пологами), навіть якщо самої зарплати цього місяця у них не було;

— фізичні особи, які виконували роботи або надавали послуги за цивільно-правовими договорами, якщо на їхню винагороду нараховувався ЄСВ.

Головна відмінність від рядка 091: рядок 091 — це суха статистика штатного персоналу (за формулою Держкомстату), а рядок 092 — суто фінансово-обліковий показник. Якщо працівник увесь місяць перебував у відпустці власним коштом і не отримав жодної копійки виплат, у рядку 091 він враховується, а от до рядка 092 він не потрапить, оскільки база для нарахування ЄСВ щодо нього цього місяця дорівнювала нулю.

ВИСНОВОК ГЕНЕРАЛЬНОЇ ДИРЕКЦІЇ

ВГО АППУ: кардинальне оновлення структури додатків, поділ звітності на місячну та квартальну форми, повне скасування довідкових звітів та посилення контролю за трудовими лімітами вимагатимуть максимальної уваги з боку роботодавців під час заповнення оновлених бланків, які офіційно починають діяти з 17 липня 2026 року.

ВГО "Асоціація платників податків України" продовжує детально моніторити ситуацію й оперативним інформуватиме вас про появу офіційних роз'яснень та технічних алгоритмів від профільних відомств.

Разом до прозорого й захищеного бізнес-середовища!

Людмила ГЕРАСИМЕНКО, заслужений економіст України, віцепрезидент, генеральний директор ВГО АППУ